

Vlaams
Parlement

vergadering **C107**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 30 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van onbetaalde schoolfacturen – 1028 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de garantie dat alle leerlingen bij het begin van het schooljaar kunnen beschikken over de nodige boeken – 1058 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de implicaties van de leerplichtverlaging – 970 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van het verlagen van de leerplicht – 1052 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opmerkingen van de Vlaamse Onderwijsraad over de verlaging van de leerplichtleeftijd – 1071 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het niveau van de Franse taal bij eerstejaarsstudenten hoger onderwijs – 986 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dalende niveau van de kennis van het Frans bij Vlaamse 18-jarigen – 988 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoer van een niet-bindende ijkingsstoets Frans in het hoger onderwijs – 1054 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over meer bewegen op school – 991 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over sporten voor het begin van de lessen – 1031 (2019-2020)	25

**VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van onbetaalde schoolfacturen
– 1028 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de garantie dat alle leerlingen bij het begin van het schooljaar kunnen beschikken over de nodige boeken
– 1058 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): De statistieken van Kind en Gezin tonen aan dat een op de zeven Vlaamse jongeren opgroeit in een kansarme leefsituatie. De cijfers gaan bovendien in stijgende lijn, wat zich weerspiegelt in het aantal onbetaalde schoolfacturen, ook bij middenklassers. Het jaarverslag van 2018 van het Kinderrechtencommissariaat beschrijft daarnaast meldingen waarbij schooluitstappen voor sommige leerlingen niet haalbaar zijn. Jongeren uit een kansarme context proberen hun situatie vaak zo goed mogelijk te verbergen. De signalen zijn daarvoor niet altijd even duidelijk voor de leerkrachten en begeleiders.

Initiatieven zoals 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' (STOS) trachten scholen te ondersteunen bij het vormen van armoedebewust schoolpersoneel en het verminderen van financiële stress voor zowel de school als de ouders. In het Vlaamse regeerakkoord engageert de Vlaamse Regering zich ertoe om strikt toe te kijken op de schoolfacturen. Zo wordt er aan scholen gevraagd om zelf actief aan kostenbeheersing te doen, bij de start van het schooljaar een kostenraming mee te geven, te voorzien in gespreide betalingen en in gesprek te gaan met ouders met betalingsmoeilijkheden. Daarnaast gaat de minister in overleg met uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers om de kosten van het schoolmateriaal te drukken.

Minister, ik heb de volgende vragen voor u. Op welke manier zult u scholen stimuleren om zelf actief aan kostenbeheersing te doen? Zult u daarover in overleg gaan met de koepels? Zult u daarnaast onderwijsinstellingen aanzetten tot groepsaankopen om zo de kosten te drukken? Plant u een informatiecampagne naar de scholen over het beheersbaar houden van de kosten voor schooluitstappen? Hoe lopen de gesprekken met de uitgeverijen en ontwikkelaars? Staan zij ervoor open om extra inspanningen te leveren om de kosten van het schoolmateriaal te drukken?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, op deze Gedichtendag wil ik beginnen met een klein gedichtje, geschreven door mijn persoonlijke medewerker in de gemeente, om hem vanaf vandaag dan ook eeuwige roem te geven.

*Er was eens een dag
die ze gedichtendag
wilden noemen*

*De dag weigerde
omdat hij
een gans jaar wou zijn ...*

Dan kom ik nu tot mijn vraag. Minister, om de administratieve druk te beperken, wenden heel wat Vlaamse scholen zich vandaag tot externe leveranciers voor de levering van hun materiaal. Ze willen als het ware heel dat pakket van werk overdragen aan de externe leveranciers, om zo de administratieve werkdruk wat weg te nemen. Dat heeft op dat vlak natuurlijk heel wat positieve effecten, maar het heeft ook een schaduwzijde, die is aangekaart door het Netwerk tegen Armoede, namelijk de problematiek dat heel wat kinderen bij het begin van het schooljaar, door niet-betaalde facturen van broers of zussen, in de situatie komen dat ze zelf geen boeken hebben.

Het Netwerk tegen Armoede trok daarom naar de Commissie zorgvuldig bestuur van de Vlaamse Overheid. Die commissie vaardigde duidelijke richtlijnen uit voor de samenwerking tussen scholen en boekenleveranciers. Die richtlijnen moeten ervoor zorgen dat geen enkel kind het schooljaar moet starten zonder de nodige boeken en het nodige schoolmateriaal, ongeacht de financiële situatie van de ouders. Zo zullen scholen onder meer afspraken moeten maken over de levering van boeken en gespreide betaling en over de mogelijkheid om ook via andere kanalen de benodigde boeken te bestellen. Er moet ook duidelijkheid komen over welk materiaal verplicht aan te kopen is en welk niet.

Een heel concreet gevolg van die richtlijnen is bijvoorbeeld dat kinderen geen boeken geweigerd mogen worden omdat de ouders de factuur van grote broer of zus nog niet konden betalen. De Commissie zorgvuldig bestuur houdt toezicht en kan indien nodig een school die in de fout gaat, financieel sanctioneren.

Op 16 september 2019 nam de commissie in haar advies over het 'uitbesteden van de verkoop van studiemateriaal en de schoolfacturatie aan een externe, commerciële organisatie' onder meer het volgende op: "Een school kan in beginsel vrij bepalen de verkoop van studiemateriaal of de schoolfacturatie toe te vertrouwen aan een externe firma, maar blijft er in het licht van de op haar rustende zorgverplichting voor individuele probleemsituaties verantwoordelijk voor dat daarbij een sociaal verantwoord beleid gegarandeerd is dat voorziet in specifieke maatregelen of tegemoetkomingen voor financieel minder goeude gezinnen."

We lezen hierin dat zelfs als de facturering door een derde partij gebeurt, de school niet ontslagen is van haar zorgverplichting bij problematische situaties. Scholen mogen met externe leveranciers werken, maar dat ontslaat hen uiteraard niet van de plicht om tegemoet te komen aan de noden van kansarme gezinnen.

Dat advies zorgt voor duidelijkheid en onderbouwt de mening die ook al eerder, door de vorige minister van Onderwijs, was verwoord, ook in antwoorden op vragen om uitleg in deze commissie. Ik citeer: "Leerlingen horen het schooljaar te kunnen starten in de beste omstandigheden en dus in het bezit zijnde van de noodzakelijke schoolboeken en het nodige lesmateriaal; Samenwerken met externe boekenfondsen vraagt altijd voldoende monitoring en opvolging binnen de school, met daarbij het voorzien in een terugvaloptie voor leerlingen die het financieel moeilijk hebben."

Minister, ik heb hierbij de volgende vragen. Hebt u kennisgenomen van het advies van de Commissie zorgvuldig bestuur over het 'uitbesteden van de verkoop van studiemateriaal en de schoolfacturatie aan een externe, commerciële organisatie?' Bent u het met mij eens dat dit advies van grote waarde is ten aanzien van onze ambitie om alle leerlingen in ons Vlaams onderwijs optimale kansen te bieden op een succesvol onderwijstraject? Zult u naar aanleiding van dit advies initiatieven nemen op dit terrein en overleg voorzien met de betrokken partners – waaronder de vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers, de distributiebedrijven die boeken verdelen en het Netwerk tegen Armoede – om mogelijk bijkomende maatregelen te voorzien die garanderen dat alle leerlingen het schooljaar kunnen starten met de nodige boeken en het nodige studiemateriaal?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Armoede is tot onze spijt een maatschappelijk fenomeen waarvan de gevolgen doorwerken in het onderwijs. Wij kunnen vanuit Onderwijs het probleem zelf niet rechtstreeks bestrijden, maar we trachten wel de effecten ervan die doorwerken in het onderwijs maximaal aan te pakken. Op dat vlak zetten we onder andere in op kostenbeheersing. Het basisonderwijs kent de maximumfactuur, het secundair onderwijs niet. Vandaar dat, als het over kostenbeheersing gaat, we vooral focussen op het secundair onderwijs. Scholen moeten transparant en tijdig communiceren over de schoolkosten die zij aanrekenen. Sinds dit schooljaar zijn ze verplicht om mee te delen dat schoolfacturen ook desgewenst gespreid kunnen betaald worden. Ik vraag ook dat scholen in dialoog treden met ouders met betalingsmoeilijkheden, en dat ze dat op een subtiele, discrete manier doen. Ook wil ik er nog eens op wijzen dat scholen de toekenning van studiebewijzen niet kunnen inhouden wegens onbetaalde schoolfacturen. Dat debat heeft ook gewoed.

We nemen ook enkele initiatieven. Het project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' loopt. Ik heb dat een subsidie toegekend van 316.000 euro. Daarmee wil men in het huidige schooljaar ongeveer 45 scholen begeleiden in de aanpak van de problematiek rond onbetaalde schoolfacturen. Ook worden de reeds begeleide scholen uit vorige schooljaren verder opgevolgd.

Ik ben op de hoogte van het advies van de Commissie zorgvuldig bestuur. Dat heeft inderdaad het voordeel van de duidelijkheid, ook over de rechtstreekse consequenties die doorwerken op het veld, over het toezicht en de financiële consequenties die er desgevallend aan kunnen worden gekoppeld.

Het is belangrijk dat leerlingen, ongeacht hun financiële thuissituatie, van bij de start van het schooljaar over alle mogelijke leermiddelen kunnen beschikken. Ook al werken scholen met externe leveranciers, scholen moeten hun pedagogische verantwoordelijkheid nemen zodat iedere leerling gelijk kan starten.

We bekijken wel nog met de onderwijsverstrekkers of we, en zo ja welke, eventuele bijkomende maatregelen kunnen treffen om scholen meer bewust te maken van de kosten die zij de ouders en leerlingen aanrekenen. Daarnaast wil ik in deze legislatuur ook met uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers afspraken maken, meer bepaald rond handboeken en invulhandboeken. Die zijn per definitie niet herbruikbaar, wat natuurlijk ook een kost met zich meebrengt, en hebben pedagogisch-didactische consequenties. Ze maken het de leerkracht zelf betrekkelijk moeilijk om nog af te wijken van wat vervat is in die invulboeken. Daarnaast staan natuurlijk ook nog afspraken rond onderwijssoftware op de agenda.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik verwelkom de inspanningen die u levert inzake de kostenbeheersing van scholen. Deze regering erkent de uitdaging van onbetaalde schoolfacturen en neemt die ter harte. Het is een goede zaak dat u hiertoe de nodige gesprekken en partnerschappen aangaat. Het stemt mij ook tevreden te horen dat u in de begrotingsopmaak voor 2020 middelen heeft voorzien voor de verdere uitbreiding van het project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen'. Ik heb het STOS-project leren kennen als een zeer waardevol initiatief met een concrete, structurele impact, die al heel wat scholen heeft bereikt. Zo levert STOS tal van werkbare tips aan scholen om kostenvriendelijk te worden. Scholen worden bijvoorbeeld aangemoedigd om schooluitstappen in de nabije omgeving te maken en naar plaatsen te gaan die gemakkelijk te bereiken zijn met het openbaar vervoer. Ook worden leerkrachten gesensibiliseerd over het thema armoede, zodat ze weten wat ze moeten doen wanneer ze een armoedesituatie in de klas opmerken. Verder worden scholen aangemoedigd

om bij de start van het schooljaar een duidelijke kostenraming mee te geven aan de ouders, zodat zij weten wanneer er kosten zullen zijn tijdens het schooljaar en dus niet voor verrassingen komen te staan.

Ik heb onlangs zelf een praktijkvoorbeeld van STOS bezocht, meer bepaald in Schaarbeek. Ik heb daar vastgesteld dat een proactief kostenbewust schoolbeleid en een goede communicatie met de ouders effectief werkt en een positieve uitwerking heeft op de problematiek van de onbetaalde schoolfacturen.

Minister, ten slotte kijkt onze fractie uit naar de ethische code met afspraken over het gebruik van invulhandboeken en onderwijssoftware die u samen met de uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers zult opstellen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We zijn het er allemaal over eens dat geen enkel kind, noch bij de start van het schooljaar, noch op een ander moment tijdens het schooljaar, zonder lesmateriaal of schoolboeken mag zitten. U hebt geantwoord dat u daarover in overleg wilt gaan met de onderwijsverstrekkers, met de leveranciers. Het is heel belangrijk dat we in een sfeer van overleg en samenwerking dat zo belangrijke doel om het onderwijs traject voor alle leerlingen gelijk te leggen, realiseren.

U verwijst naar een aantal maatregelen om scholen nog meer bewust te maken. Ik vind het belangrijk dat we naar concrete maatregelen kunnen gaan. Zodra u die verkrijgt via dat overleg, kunt u die ons dan meedelen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Voorzitter, collega's, wat onze fractie bijzonder boos maakt, is dat te veel jongeren worden gedwongen om een andere richting te kiezen dan de richting van hun dromen, enkel en alleen omdat de richting of de school waar ze naartoe willen, te duur is voor hun ouders. Ons standpunt is wat dat betreft heel duidelijk: schoolkosten mogen de school- en studiekeuze nooit bepalen. Nooit. Wij aanvaarden niet dat er in Vlaanderen goedkopere en duurdere scholen of studierichtingen zijn.

Minister, ik heb drie concrete voorstellen. Mijn vraag aan u is: wilt u daarop ingaan of inplannen voor de volgende jaren? Eén: voer ook voor het secundair onderwijs een maximumfactuur in, net als voor het basisonderwijs. Dat lijkt mij de meest logische zaak. Een maximumfactuur zorgt ervoor dat leerlingen niet méér moeten betalen voor al het materiaal dat ze nodig hebben voor het behalen van de eindtermen. Daarbovenop mogen de scholen het maximumbedrag niet overschrijden. Want dat gebeurt nu niet in de secundaire scholen: de kosten swingen de pan uit. Ik weet dat dat financieel niet allemaal in één keer te dragen is. Maar begin daar dan mee in de eerste graad en rol het dan stap voor stap verder uit. Ik verwijs naar de resultaten van de KU Leuven. Het is niet alleen een goede maatregel op financieel vlak, maar het zorgt ook voor extra werkingsmiddelen voor de scholen. En ze kunnen voorzien in wat de leerlingen nodig hebben.

Twee, verbiedt de incassobureaus op scholen. Vandaag maakt een op de drie scholen gebruik van incassobureaus voor het innen van onbetaalde facturen bij ouders. En hierdoor komen er nog extra kosten boven op de schoolfactuur en verdrinken de ouders verder in de kosten die zij niet meer kunnen betalen. Zij komen in een vicieuze cirkel terecht.

Drie, in de basisscholen is er al een maximumfactuur. Maar ook daar worden er heel wat kosten doorverrekend naar wat de scholen maximaal mogen vragen aan de ouders. Ook dat moet nog eens onder de loep worden genomen. Zo weten de

mensen waar ze staan en zijn de leerlingen niet afhankelijk van wat de ouders wel of niet kunnen betalen om naar een bepaalde richting of bepaalde school te gaan.

Minister, welke van de drie voorstellen bent u genegen? Bent u eventueel bereid om daarop in te gaan?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik wil in pikken op die maximumfactuur, wij zijn daar ook voorstander van voor het middelbaar onderwijs, maar dan gediversifieerd naargelang van de studierichtingen. Dat is een complexe oefening. Het voorstel om dat eerst voor de eerste graad uit te proberen, lijkt het makkelijkst, maar volgens mij is het haalbaar om zo'n poging te ondernemen. Ik begrijp ook wel dat er ook andere manieren zijn om hetzelfde doel te bereiken. Het heeft gewerkt in de lagere scholen om de kosten te drukken, zoals wanneer men beslist om ergens te voet naartoe te gaan in plaats van met de bus. Maar men moet toch wel grondiger van gedachten kunnen wisselen over die eventuele maximumfactuur voor het middelbaar onderwijs dan binnen het bestek van een vraag om uitleg in deze commissie, of over een eventueel alternatief.

Is er, in verband met de schooltoeslag, ooit overwogen om die uit te betalen of gedeeltelijk uit te betalen in de vorm van een cheque? Dat zou betekenen dat je die enkel zou mogen gebruiken voor schooldoeleinden. Er zijn nogal wat mensen, die, als er een hoop geld op hun rekening komt, gaan denken: 'Hier kan ik een nieuwe kast mee kopen.' Ik betwijfel niet dat dit ook wel nuttige uitgaven binnen het huishouden kunnen zijn, maar mijn bedenking is toch dat een uitbetaling in chequedvorm in eerste instantie aangewend zal worden om die, soms zware, schoolfacturen te betalen. Mijn vraag is dus of dit had gekund.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Op het risico om in herhaling te vallen, wil ik toch zeggen dat ik heel beducht ben voor een maximumfactuur in het middelbaar onderwijs. Jongeren die van thuis uit weinig kansen hebben en die we nu via een schoolreis of -uitstap waardevolle ervaringen kunnen aanreiken, gaan we verliezen. Er zijn volgens mij andere mogelijkheden dan een maximumfactuur. Anders gaan we wat we willen tenietdoen nog versterken. Die bedenking wil ik meegeven. We moeten ons daar ten eerste bewust van zijn. De bedoeling moet zijn om elke jongere tijdens zijn schoolperiode in aanraking te brengen met verschillende vormen van cultuur of ervoor te zorgen dat ze, misschien voor het eerst, een buitenlandse reis kunnen maken. In het verleden zijn daar oplossingen voor gevonden. Ik kan mij moeilijk voorstellen dat er geen andere mogelijkheden zijn dan een maximumfactuur. De realiteit is dat bij invoering van een maximumfactuur in de scholen er heel veel mensen afhaken. Waar ik wel voor pleit, is dat er een duidelijk overzicht is van de kosten die het middelbaar onderwijs met zich meebrengt. Nu is dat op de website te vinden, maar in werkelijkheid komt men daar maar moeilijk bij. We moeten maken dat eenieder op de hoogte is van de kosten die het onderwijs met zich meebrengt. Maar maak alstublieft niet de fout om een maximumfactuur voor het middelbaar onderwijs in te voeren. Dat zal volgens mij een effect hebben dat helemaal niet is wat beoogd wordt door eenieder die in deze zaal aanwezig is.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer De Gucht, ik deel uw bezorgdheid, maar ook in het lager onderwijs vallen die meerdaagse schooluitstappen, bijvoorbeeld, onder een ander deel van de maximumfactuur. Daarin kan ook een onderscheid gemaakt worden zodat die meerdaagse uitstappen toch nog mogelijk blijven. Dan kan wel degelijk.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Neem me niet kwalijk, ik ga nog even kort reageren. Ik begrijp wat u zegt, maar u moet eens kijken naar de scholen in Vlaanderen, en naar wat er gebeurd is, ook binnen het lager onderwijs met die maximumfactuur. Dan zul je zien dat er inderdaad een aantal scholen vanuit een bepaalde strekking minder problemen hebben om dat te organiseren. Daarnaast zul je ook zien dat een bepaald soort scholen in ons land of in onze regio daarmee gestopt is.

Vroeger werd daar wel een oplossing voor gevonden en ik denk dat er wel degelijk andere oplossingen zijn. Ik vind dat elkeen daarmee in contact moet komen via het onderwijs. Terwijl ik vroeger op bosklas ging in het vijfde en zesde leerjaar, merk ik dat dat vandaag gewoonweg niet meer georganiseerd wordt, zelfs al is dat binnen een andere kwalificatie.

De voorzitter: Goed, we gaan geen debat houden onder elkaar. Dit moment dient eigenlijk om vragen te stellen aan de minister, en hem geef ik nu graag opnieuw het woord.

Minister Ben Weyts: Wel, ik heb beschreven welke oplossingen of maatregelen we momenteel wel voorzien. Daarbij wil ik benadrukken dat scholen zo maximaal mogelijk transparant moeten zijn over de kosten die zij aanrekenen. Wat het debat over de maximumfactuur betreft, kan ik enkel zeggen dat dat een immense werklast en grote discussies teweeg zal brengen over de weging van elke richting en elk jaar, want elke richting en elk schooljaar brengen andere kosten met zich mee. Je zwengelt daarmee een immens debat aan.

Ten tweede, bij de maximumfactuur geldt dezelfde logica als bij het gratisbeleid: er zal altijd iemand de factuur moeten betalen. In dezen zullen dat de ouders zijn, die de factuur via een andere weg zullen betalen: via eetfestijnen, een wafelenbak of andere soortgelijke acties. Waarschijnlijk zullen het dan altijd dezelfde ouders zijn die het zullen moeten organiseren en het zullen steeds dezelfde ouders zijn die eraan zullen participeren en die het dus zullen financieren. Ik denk dat de nobele intentie uiteindelijk teniet zal gaan door de praktische omzetting.

Wat de cheques betreft, stappen we eigenlijk net van die idee af. We hebben een periode gekend waarin er eigenlijk heel veel geld verloren ging aan overhead, aan de organisatie van heel het chequesysteem, waardoor er uiteindelijk te weinig geld overbleef voor de eigenlijke doelstelling. Laat ons proberen om de nobele doelstellingen zo efficiënt en effectief mogelijk te halen, zodat de middelen die wij investeren, ook toekomen aan en dienen voor de doelstellingen die we vooropstellen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik heb geen verdere vragen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik onderschrijf graag wat collega Tavernier zegt. Minister, u bevestigt dat we van scholen mogen verwachten dat ze maximaal hun kosten beheersen. STOS heeft al veel scholen begeleid met goede methodieken en voorbeelden, vooral op het vlak van communicatie en menselijke invordering. Wij onderschrijven heel erg graag dat we het doel moeten halen om zoveel mogelijk kinderen het lesmateriaal te geven waar ze recht op hebben en dat ze nodig hebben om hun onderwijs traject tot een goed eind te brengen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de implicaties van de leerplichtverlaging – 970 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van het verlagen van de leerplicht – 1052 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opmerkingen van de Vlaamse Onderwijsraad over de verlaging van de leerplichtleeftijd – 1071 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Omdat het Gedichtendag is, heb ik nog een tweede gedichtje meegebracht, en ik dacht om daarmee te beginnen. Het heet 'Schoonheid'.

*Meester vroeg wat 'schoonheid' was.
Nou, dat wist ik
sinds kort.*

*Dus ik zei: 'Schoonheid is,
hoe ze kijkt. Misschien wel lief
maar dwars door je ogen je hoofd in
zodat je gedachten blijven hangen
als vogels op papier.
En alles smelt in je borst
wordt van warme pap
wanneer je terugkijkt
zelfs je naam vergeten.'*

*Meester staarde
alleen maar. Ergens
hoorde ik gefluister.
De jongen naast mij
keek ongerust opzij.*

*'Schoonheid is ook,' ging ik door,
'hoe ze zich laatst bij aardrijkskunde*

*omdraaide, over mijn tafeltje boog.
Mijn pen pakte en dat begin van
rond achter de rand van haar bloes
blanker dan de huid erboven
vijf moedervlekjes erop
vaag, geloof ik, misschien
vier of zes.*

*Meesters mond stond open
als de deur van een leeg huis.*

*Nergens hoorde ik gefluister.
De jongen naast mij
schoof ongerust opzij.*

*'En schoonheid is zéker',
zei ik toen, 'hoe ze...'
'Ja,' zei meester, 'ja,
ik reken het goed.'*

Uit het regeerakkoord en ook uit de beleidsnota Onderwijs leren we dat u de leerplicht wilt verlagen naar 5 jaar vanaf 1 september 2020. In de beleidsnota beloofde u ook zo weinig mogelijk belasting voor scholen en ouders bij de implementatie van deze maatregel. Dat is uiteraard een goede zaak. Maar de tijd voor alle betrokkenen om zich voor te bereiden op deze nieuwe regelgeving begint te dringen en we merken dat er toch nog heel wat onduidelijkheden zijn.

Heel recent publiceerde de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) een advies rond de implicaties van de leerplichtverlaging. De raad vermeldde heel specifiek drie belangrijke onduidelijkheden, die ook volgens ons heel dringend aangepakt moeten worden. Ten eerste stelt men vragen rond de aan- en afwezigheden. Het is goed dat we inzetten op een zo groot en zo regelmatig mogelijke participatie. Nu moeten kleuters minimum 250 halve dagen aanwezig zijn, om te kunnen starten in de lagere school. Of deze voorwaarde behouden blijft, is onduidelijk. Bijkomend rijzen zo ook vragen over kinderen met bijzondere zorgnoden, bijvoorbeeld bij revalidatie.

De tweede vraag gaat over het levensbeschouwelijk onderwijs, waarover in de Grondwet een belangrijke bepaling staat. De Grondwet bepaalt namelijk dat scholen die ingericht worden door openbare besturen tot het einde van de leerplicht de keuze aanbieden tussen onderricht in een van de erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer en dat alle leerlingen die leerplichtig zijn, ten laste van de gemeenschap recht hebben op een morele of religieuze opvoeding.

En ten slotte wijst de Vlor ook op de nieuwe situatie voor ouders die ervoor kiezen hun 5-jarige kleuter thuisonderwijs te geven. Dit heeft consequenties voor de controlerende overheid, in casu de inspectie.

Verder benadrukt de Vlor ook nog de specifieke behoeftes van kwetsbare groepen. Maatwerk blijft voor deze groepen cruciaal. De verlaging van de leerplichtleeftijd zonder meer zal er niet voor zorgen dat we deze mensen beter bereiken.

Daarom heb ik de volgende vragen: is er al een stappenplan, een concreet actie-kader, om de leerplichtverlaging te implementeren zonder daarmee de scholen en de ouders extra te belasten? Werd de Vlor hierbij betrokken?

Blijft de verplichte minimum aanwezigheid van 250 halve dagen in het kleuter-onderwijs als voorwaarde om te starten in de lagere school gehandhaafd? Bent u in dit kader bereid rekening te houden met de specifieke zorgnoden en het welbevinden van 5-jarige kleuters bij het al dan niet handhaven van het aantal verplichte aanwezigheden in het kleuteronderwijs om te kunnen starten in het lager onderwijs?

Hoe zult u het vraagstuk rond het levensbeschouwelijk onderwijs aanpakken? Hoe moet de inspectie zich organiseren rond deze nieuwe maatregel in het geval van thuisonderwijs? Hoe ziet uw communicatieplan voor het bekendmaken van deze nieuwe maatregel eruit? Welke extra inspanningen doet u hierbij voor kwetsbare groepen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Deze ochtend las ik reeds een gedicht van Paul Vereecken, een lokale dichter. Nu lees ik er ook een voor van een lokale dichter, uit het Waasland, iets bekender dan Paul Vereecken. Het is een gedicht van Anton van Wilderode, met als welluidende titel: 'Waasland'

*In vierkante vakken van gras van zwetende zwarte aarde
met akkers en uiterwaarden ligt het Waasland waterpas.
De stukken staan opgesteld: twee paarden gereed in de voren,
twee ronde torens van koren als vestingen over het veld;
de lopers, een tweelingpaar houdt zich rumoerig verscholen
in de waaiende groene holen van elzen en hazelaar;
de koning de koningin of gewoon maar een heer met dame
wandelen wiegend tezamen als parmantige pauw en pauwin;
acht kleine figuurtjes van git voor dag en dauw al begonnen zijn de boeren,
de nijvere pionnen in het vooruitgeschoven gelid.*

Dit sluit naadloos aan bij mijn vraag over de leerplicht. Ik merk het aan het gezicht van onze minister.

Ik ga het hele verhaal van collega Vandromme niet herhalen, maar inderdaad, de Vlaamse Onderwijsraad gaf op eigen initiatief aan dat de leerplichtverlaging een aantal implicaties heeft, zowel voor de ouders, de leerlingen, als de scholen. De Vlor en alle partners in de Vlor vragen snel duidelijkheid over die implicaties, zodat de scholen zich kunnen voorbereiden, in de mate dat ze zich moeten voorbereiden op bepaalde thema's.

Ik haal er enkele zaken uit: zo is er bijvoorbeeld de huidige regelgeving dat 5-jarigen minimaal 250 halve dagen aanwezig moeten zijn om gewoon te kunnen starten in het lager onderwijs, de kwestie van het al dan niet aanbieden van levensbeschouwelijk onderwijs en de controle op huisonderwijs. Dat zijn dus de drie thema's die bij de vraagstellers aanwezig zijn.

Minister, hierbij volgende vragen. Zal men vanaf 1 september voor de 5-jarigen de aanwezigheden of de afwezigheden moeten bijhouden, met het zicht op de inschrijving in de lagere school?

Is het al duidelijk of levensbeschouwing al dan niet zal moeten worden aangeboden in het kleuteronderwijs, aangezien de leerplicht wordt verlaagd en gelet op artikel 24 van de Grondwet?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, ik breng graag een kort gedicht van Freek de Jonge.

Wees niet bang

*wees niet bang je mag opnieuw beginnen
vastberaden doelgericht of aarzelend op de tast
houd je aan regels volg je eigen zinnen
laat die hand maar los of pak er juist een vast*

*wees niet bang voor al te grote dromen
ga als je het zeker weet en als je aarzelt wacht
hoe ijdel zijn de dingen die je hebt voorgenomen
het mooiste overkomt je het minste is bedacht*

*wees niet bang voor wat ze van je vinden
wat weet je van een ander als je jezelf niet kent*

*verlies je oorsprong niet door je te snel te binden
het leven lijkt afwisselend maar zelfs de liefde went*

*wees niet bang je bent een van de velen
tegelijk is er maar een als jij
dat betekent dat je vaak zult moeten delen
en soms zal moeten zeggen laat me vrij*

En nu ga ik, vanuit de vrijheidsgedachte, naadloos over op het levensbeschouwelijke onderricht in onze scholen. Want zoals u weet, minister, hebben we daar in 70 procent van de scholen niet noodzakelijk de vrijheid toe.

Laten we even terugkeren naar het kleuteronderwijs. De leerplichtleeftijd wordt inderdaad verlaagd. Zelf ben ik er voorstander van om die nog verder te verlagen, maar voorlopig wordt die verlaagd naar 5 jaar. Dat houdt in dat leerplichtige kinderen zich vanaf dan in de derde kleuterklas zullen bevinden in plaats van in het eerste leerjaar.

In een advies van 15 januari dat door de Vlor op eigen initiatief werd opgesteld, wordt gewezen op de implicaties van deze maatregel. De Vlor wijst op de dringendheid om een aantal onduidelijkheden voor scholen, personeel en leerlingen op te lossen. Daarnaast zijn er drie specifieke vragen, die ik u graag wil voorleggen, minister, en die in lijn liggen met de vragen van de vorige vraagstellers.

Minister, de Vlaamse regelgeving stelt nu dat een leerling in de derde kleuterklas 250 halve dagen verplicht aanwezig moet zijn. Op basis daarvan kan onder meer een schooltoelage worden aangevraagd. Voor de voorafgaande jaren gelden 100, 150 en 185 halve dagen. Hoe wilt u dit aanpakken?

De vorige Vlaamse Regering stelde als voorwaarde voor de verlaging van de leerplicht naar 5 jaar dat dit niet mocht gepaard gaan met een verplichting van levensbeschouwelijk onderwijs. Artikel 24 van de Grondwet stelt evenwel dat leerplichtige leerlingen het recht hebben op levensbeschouwelijk onderricht in een van de erkende religies en levensbeschouwingen. Hoe kan dit in overeenstemming worden gebracht?

Heeft de verlaging van de leerplichtleeftijd een impact op het huisonderwijs? Welke maatregelen zult u hiervoor treffen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik citeer een lokale dichter: 'Wat betreft Gedichtendag, hoop ik vooral dat de volgende niet valt op een donderdag.' (*Gelach*)

Ja, elke Dag heeft zo zijn fans.

Wij zijn volop bezig met de uitwerking van de omzetting van de leerplichtverlaging. Ik kan niet alle tipjes van de sluier oplichten. We proberen, gelet op de timing die we voor ogen hebben, namelijk september 2020, snel vooruit te gaan. Ik zal trachten dat decreetaal te regelen via Onderwijsdecreet (OD) XXX, zodat we sneller kunnen vooruitgaan en zeker klaar kunnen zijn en kunnen communiceren voor de start van het volgende schooljaar.

Maar dat vergt toch wel enige bespreking, onder andere met de sociale partners. Vanzelfsprekend wil ik daarbij de doelstellingen, of de concrete maatregelen, of de kaders niet op voorhand vastleggen. We moeten daar enige ruimte hebben. Daarom kan ik in deze stand van het dossier daarover geen volledige openheid geven. Ik heb het advies van de Vlor gelezen en de bekommernissen die daarin worden opgesomd klinken mij niet vreemd in de oren. Ik ben op mijn hoede en wil

zeker zo weinig belasting voor scholen en ouders creëren, maar wel maximaal effect sorteren op de onderwijskansen van elk kind. Ik wil er ons voor hoeden dat we in de doelstelling om die 2,5 procent naar de scholen te halen, niet de 97,5 procent treffen met lasten allerhande. Dat evenwicht moeten we voor ogen blijven houden. Concreet vertaalt zich dat als volgt: op welk niveau leggen we de lat als het gaat om het aantal dagen, uren en halve dagen vereiste afwezigheid? Dat is bijvoorbeeld een discussie die we ter zake moeten voeren. Gisteren hebben we dat debat al enigszins in de plenaire vergadering gevoerd. Onze doelstelling is vooral dat we kinderen die thuis onvoldoende Nederlands gebruiken, al vanaf de kleuterschool Nederlands leren, om te vermijden dat ze in het lager onderwijs met een taalachterstand starten.

Een tweede punt van discussie is natuurlijk het levensbeschouwelijk onderricht. In dat verband kunnen we wel tot een consensus komen, in die zin dat we de lasten voor scholen, leerkrachten en ouders van het grondwettelijk kader en van de omzetting van de leerplichtverlaging tot een minimum beperken. Een en ander dient gekoppeld te worden aan vrij ruime communicatie over de gewijzigde regelgeving van bij de start van het schooljaar.

De timing ligt vast: september 2020. Zo ook de werkwijze: Onderwijsdecreet XXX. Er bestaat een consensus over de discussie rond levensbeschouwelijke vakken en de minimale impact van het desbetreffend grondwettelijk kader. De vraag is wel nog waar we de cesuur zullen leggen, maar ook daarover is er een consensus, denk ik. Tenzij u mij tegenspreekt, gaan we de leerplicht op het niveau van de derde kleuterklas situeren. We behouden dus de indeling tussen het kleuteronderwijs en het lager onderwijs, zoals ze vandaag bestaat.

Een punt van discussie is wel nog het aantal dagen of halve dagen die als minimale verplichte aanwezigheid wordt vereist. We moeten daarbij oog hebben voor bepaalde uitzonderingscategorieën, zoals kinderen in revalidatie of schipperskinderen. We moeten opletten dat we niet met één pennentrek bepaalde categorieën in de problemen brengen. We zorgen ervoor dat de dialoog met de betrokken doelgroepen ook wordt opgestart. Tot slot is er nog de discussie over de praktische omzetting in verband met de handhaving en de controles als gevolg van een en ander.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. Het is goed te horen dat de besprekingen volop bezig zijn en dat er voldoende ruimte wordt genomen om in overleg te gaan met de verschillende betrokkenen. Ik heb alle begrip dat hierover nog geen volledige openheid kan zijn. Vanuit CD&V vinden we het heel belangrijk, zoals het ook in de beleidsnota is vermeld, dat de belasting voor ouders en scholen zo beperkt mogelijk is en dat de adviezen van de verschillende instanties daarover gehoord zullen worden.

Ook de communicatie naar de specifieke doelgroepen willen we zeker nog eens onderstrepen, omdat het net die kwetsbare groepen zijn die we zullen moeten aanspreken en die ook de gevolgen zullen voelen als ze niet weten wat er boven hun hoofd hangt.

We vinden het ook belangrijk dat de derde kleuterklas de derde kleuterklas blijft, met haar eigen doelstellingen en haar eigen specifieke karakter, en dat het niet een extra leerjaar wordt.

Ik wil ook nog specifiek verwijzen naar de leerlingen die in een revalidatiecentrum zitten. Ik ben in Roeselare op bezoek geweest. Ik heb daar heel mooi werk gezien en heb ook gehoord dat dat heel belangrijk is voor het inclusieve aspect van het onderwijs. Als we die leerlingen verplichten om naar school te gaan, schuiven die

zeer gemakkelijk door naar het buitengewoon onderwijs, terwijl als ze al van heel vroeg begeleid kunnen worden in een revalidatiecentrum – in Roeselare was dat heel specifiek rond taalontwikkeling –, we merken dat er heel wat stappen vooruit kunnen worden gezet en dat die leerlingen dan misschien zelfs in het eerste jaar kunnen aansluiten in het gewone onderwijs. Daar willen we dus zeker ook nog de nodige aandacht voor vragen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is goed dat u daar volop met de partners over aan het spreken bent. Het zou ook goed zijn, mochten de scholen er langs die weg of langs uw weg over geïnformeerd worden dat u dat niet vergeten bent. Sommige scholen raken stilaan in paniek, omdat ze nog van niets weten. We zijn dat aan het uitwerken. Koepels en vakbonden zijn daarbij betrokken. 'Relax, het komt': het lijkt mij belangrijk dat ze dat weten. Misschien kan dat opgenomen worden in een Schooldirect, zodat ze die info hebben.

Ik heb nog twee bijkomende vragen, ten eerste in verband met de stijging van het aantal kleuters. Dat is natuurlijk het doel. We hopen dat als we de leerplichtleeftijd verlagen, ze er allemaal zijn. Dat zou in bepaalde scholen kunnen betekenen dat er toch wel wat meer kinderen zullen zijn. Het is geen instapklas, want het zijn 5-jarigen. Wilt u in uw onderhandelingen meenemen of en hoe we eventueel moeten hertellen? In de instapklas hebben we teldata op instapdata, maar in de laatste kleuterklas hebben we eigenlijk geen instapklas, om het zo te zeggen. Kunt u dat meenemen in de gesprekken die u voert? We weten eigenlijk ook niet goed hoe groot het effect zal zijn, waar en dergelijke meer.

We hebben op dit moment kleuters die ingeschreven zijn en er niet zijn. Die tellen al. Daar moet je niets speciaals voor doen. De vraag gaat over degenen die niet ingeschreven zijn en die nu plots wel binnenkomen. Wat kunnen we daaraan doen?

Mijn tweede vraag gaat over de levensbeschouwing. Het wordt leerplicht, dus het moet, maar we zitten er niet in, dus het moet niet. We kunnen daar inderdaad een modus vivendi in vinden, maar de kleuterleidsters geven dat op dit moment eigenlijk al. Het is niet omdat dat plots leerplichtonderwijs is, dat er in die scholen nog niets wordt gegeven. Misschien kan dat voor hen dan wel een geruststelling zijn: wat je nu doet, kan eigenlijk verder blijven lopen, wars van verplichting of niet.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, zou het niet allemaal veel eenvoudiger zijn, als we gewoon de levensbeschouwelijke vakken afschaffen in het onderwijs? (*Gelach*)

Het is trouwens, voor alle duidelijkheid, een recht, en geen plicht. En toch gebeurt het in al onze inrichtende onderwijsmachten. Minister, ik zal u een vraag stellen waar u zonder enig probleem op kunt antwoorden. Maar stel dat u morgen toch op die eerste vraag zou willen antwoorden – u mag er zelfs nog één of twee jaar over doen – dan zal ik ten eerste proberen om mijn partij ervan te overtuigen – maar dat zal niet moeilijk zijn – om dat in daden om te zetten.

Het is daarjuist al even aangehaald: de gevolgen die de verlaging van de leerplichtleeftijd heeft voor organisaties die voorzien in schoolvervangende dagopvang. De collega heeft verwezen naar Roeselare. Organisaties die inderdaad instaan voor de opvang van kinderen met een beperking, worden vrijgesteld van die leerplicht.

Heeft de verlaging van de leerplicht daar implicaties op? Ik neem aan dat u de organisaties daarover de nodige duidelijkheid zult verschaffen. Hebt u al overleg gepleegd met die organisaties? Zij zullen immers, naarmate we verder evolueren –

van dag, naar maand, naar jaar, en zeker binnen dat schooljaar – de nodige stappen moeten kunnen zetten. In welke mate hebt u met die verschillende inrichters al overleg gehad?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het is jammer genoeg geen Werelddierendag, maar Gedichtendag. Ik ben daar wel fan van. Ik ga toch een kort gedichtje voorlezen. Het is er eentje van degene die mijn moeder me om de zoveel maanden doorstuurt. Het is een gedicht van Leonard Nolens, uit de bundel 'Laat alle deuren op een kier'.

Laat

Vertraag.

Vertraag.

Vertraag je stap .

Stap trager dan je hartslag vraagt.

Verlangzaam.

Verlangzaam.

Verlangzaam je verlangen

En verdwijn met mate

Neem niet je tijd

En laat de tijd je nemen -

Laat

Tot daar de boodschap van mijn moeder.

In wat ik wou zeggen over de verlaging van de leerplicht, sluit ik me uiteraard aan bij de concrete vragen van mijn collega's. Het is nog even wachten op een duidelijk antwoord, heb ik begrepen, hopelijk niet te lang, want de tijd dringt.

Ik vind het ook belangrijk om mee te geven – en de Vlor schrijft dat ook in een advies – dat met de verlaging van de leerplichtleeftijd de participatie niet automatisch zal verhogen. Het is geen garantie dat net die moeilijk te bereiken groepen, waar we het gisteren ook over hadden, plots massaal zullen toestromen. Dat blijft een moeilijk te bereiken groep. Zelfs met de verlaging van de leerplicht zal er nog moeten worden ingezet op het bereiken van die groepen.

Het zal ook belangrijk zijn, als we inderdaad een vergrote aanwezigheid krijgen – waar we absoluut op hopen – dat er gemonitord wordt, dat dit niet betekent dat we grotere klassen krijgen zonder dat daarbij de middelen volgen, en dat we nog pedagogisch kwaliteitsvol kleuteronderwijs kunnen aanbieden. Daar wordt ook de nadruk op gelegd. Dat betekent dat we toch wel kijken naar welzijn, welbevinden, pedagogische ondersteuning en nascholing. Dat zal meer dan ooit belangrijk en relevant worden. Ik hoop dus dat u ook dat zult monitoren en bewaken, en dat we niet enkel kijken naar aanwezigheid, want aanwezigheid op zich garandeert geen kwaliteitsvol kleuteronderwijs. Daar zijn andere parameters voor nodig.

De voorzitter: De heer Vandenberghé heeft het woord.

Steve Vandenberghé (sp.a): Minister, u hebt gisteren terecht gezegd dat we nu al de leerplicht gaan verlagen. Dat is al een stap in de goede richting. We kunnen niet alles in één keer doen, maar u weet dat onze fractie er voorstander van is om die leeftijd nog verder naar beneden te halen. Gisteren sprak ik over 3 jaar, maar ik weet dat dat stapsgewijs moet gebeuren. Ik zou voor de komende jaren vragen dat u zeker ook nog wilt meenemen om de leerplicht nog te verlagen. Ik denk dat we daar allemaal de voordelen van kennen. We hebben die al diverse keren toegelicht.

Een tweede punt, dat ook nog altijd een werkpunt is, gaat over de goede doorstroming van de kinderopvang, al dan niet gemeentelijk, naar de lagere scholen. In verband met die interne samenwerking zijn er ook nog een aantal werkpunten. Als dat zeer goed op elkaar is afgestemd, als dat goed met elkaar gecoördineerd is, zal er heel wat winst worden geboekt om kindjes zo rap mogelijk naar school te krijgen, zeker als het gaat over kindjes die uit kansarme gezinnen komen. Wat dat betreft willen wij ook constructief meewerken. We hebben daarover al een aantal plannen ingediend in de vorige legislatuur. U kunt die zeker nog eens opvragen. Uiteindelijk moet alles goed aan elkaar hangen en moet er een goede communicatie zijn naar alle participanten die de kindjes opvangen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat het inhoudelijke betreft, is de verlaging van de leerplicht natuurlijk geen doel op zich. Vandaar dat ik dat heel graag gepaard zie gaan met meer focus op het Nederlands bijvoorbeeld, zodoende dat we ervoor zorgen dat we meer kinderen gelijke kansen kunnen geven.

De hertelling zullen we zeker bekijken.

Wat de levensbeschouwing betreft, dicteert de Grondwet niet hoe we die grondwettelijke verplichting dienen om te zetten. Dat kan op verschillende manieren. Daarover zijn we momenteel discussie aan het voeren. Een mogelijke manier is bijvoorbeeld via wereldoriëntatie, die aan bod komt in de kleuterklas. Daarin kan levensbeschouwing ter sprake komen, bijvoorbeeld rond feestdagen. Dat is concreet in te vullen, ik zeg maar wat. Daarover voeren we momenteel discussie.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Aanvullend op wat de heer De Gucht aangaf, gaat het niet over leerlingen die werden vrijgesteld van de leerplicht, maar over leerlingen die effectief autistische kenmerken hebben of een taal- of motorische stoornis en via een revalidatiecentrum kunnen worden geholpen. Zij moeten effectief aan de voorwaarden van de leerplicht voldoen. Het zijn de ouders van die leerlingen die nu wat in paniek zijn. Zij geven aan dat, als dát niet meer kan, dat wel een belangrijke evolutie betekent voor het vervolg van de schoolcarrière van hun kinderen. Op dat punt willen we vanuit CD&V heel sterk hameren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er zijn pleidooien voor het verder verlagen van de leerplichtleeftijd. Maar eerst moeten we déze verlaging afwerken en ervoor zorgen dat die goed zit. Ik heb het advies van de Raad van State gelezen, die opmerkt dat je een proportionele maatregel moet nemen om leerlingen zover te krijgen. De Raad van State stelt zich de vraag in welke mate een verdere verlaging van de leeftijd van 5 jaar al dan niet disproportioneel is. De Raad van State is daar volgens mij dus niet voor te vinden en formuleert het daarom op die manier, met een vraagteken achter de zin. Ik denk dat we eerst deze verlaging goed moeten afwerken.

Minister, kunt u zo snel, zo goed en zo correct mogelijk communiceren naar de scholen en de leerkrachten, zeker wat betreft potentiële hertellingen? Want de scholen kijken vooral daarnaar: zullen we voldoende leerkrachten hebben?

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het niveau van de Franse taal bij eerstejaarsstudenten hoger onderwijs – 986 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dalende niveau van de kennis van het Frans bij Vlaamse 18-jarigen – 988 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoer van een niet-bindende ijkingsstoets Frans in het hoger onderwijs – 1054 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Mijn vraag om uitleg over de Franse taal sluit naadloos aan op de hoorzitting van deze ochtend. U weet dat de Universiteit Hasselt voor het eerst een vak algemeen Frans, naast het zakelijk Frans, zal invoeren voor de eerstejaars op de faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen. De kennis van het Frans bij de studenten die aan de Universiteit Hasselt beginnen, is volgens die instelling zwaar onvoldoende. Volgens de UHasselt ontbreekt het de studenten vooral aan spreekvaardigheid.

In het regeerakkoord wordt vooropgesteld dat de opleidingen inhoudelijk up-to-date moeten zijn en dat ze moeten inspelen op de realiteit van morgen. Ik vind dat we ook mogen verwachten dat alle opleidingen secundair onderwijs genoeg aansluiten op ofwel de noden van de arbeidsmarkt ofwel de startkwalificaties van het hoger onderwijs of op beide.

De Vlaamse Regering heeft de intentie om het oriënteringstraject af te ronden met een verplichte, maar niet-bindende toelatingsproef. De volgende jaren wordt die veralgemeend voor het hele hoger onderwijs.

Ons hoger onderwijs scoort momenteel internationaal bijzonder sterk en uiteraard willen we dat zo houden.

Minister, in welke mate stelt u vast dat de kennis van het Frans in het gehele Vlaamse secundair onderwijs goed aansluit op ofwel de noden van de arbeidsmarkt ofwel de startkwalificaties van het hoger onderwijs of op beide?

We hoorden deze ochtend al dat leraar Frans nu ook een officieel knelpuntberoep is op de lijst van VDAB. Ik merk dat ook in de contacten in mijn streek. Minister, hoe ziet u daar een verband met het onderwijsniveau Frans?

In het kader van het verhogen van de tewerkstellingsgraad – ook niet onbelangrijk – is het bereiken van een voldoende kennis- en toepassingsniveau van het Frans onontbeerlijk. Wat wilt u concreet doen om de resultaten te verbeteren?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik zal beginnen met een gedichtje, en ik neem u mee naar 1927. Het is een gedicht van René de Clercq. Die man was in

1901 al een voorvechter van de vernederlandsing van de universiteiten, zeker van die van Gent. Daarna is hij als activist voorstander geworden van een volledig zelfstandig Vlaanderen. Dat bleef niet zonder gevolgen, want koning Albert heeft hem de bevoegdheid afgenomen om nog langer les te geven. Het gedicht werd bijna honderd jaar geleden geschreven, maar is nog ongelooflijk actueel.

*Er ligt een staat te sterven,
Was nooit geheel gezond,
Hij liet een volk verderven,
Ging zelf daaraan ten grond.*

*Er ligt een staat te sterven,
Die ogen hebben zien 't -
Heeft menig menig werven
Een goede dood verdiend.*

*Er ligt een staat te sterven ,
Heel zachtjes, zonder pijn.
Twee volkeren zullen erven.
Ik zal op de uitvaart zijn.*

Ik weet niet of René de Clercq het een goed idee had gevonden dat ik hier nu een vraag zal stellen over het niveau van het Frans, gezien de nogal heftige taalstrijd die in die tijd woedde. Allicht zou hij niet verwacht hebben dat de kennis van het Frans zo zou afnemen. In die tijd kenden ze veel beter Frans dan de mensen en de jeugd van vandaag.

Het dalende kennisniveau bij de Vlaamse jongeren, wat reeds werd bevestigd in de rampzalige PISA-resultaten voor het secundair onderwijs, sijpelt vanzelfsprekend door naar het hoger onderwijs. Afgelopen week trokken twee universitaire instanties aan de alarmbel omtrent het dalende kennisniveau van het Frans bij de beginnende studenten.

Een eerste belangrijk signaal kwam op 16 januari van de Universiteit Hasselt. Daar gaat men voor het eerst een vak algemeen Frans invoeren in de eerste bachelor van de richtingen binnen de faculteit Economische Bedrijfswetenschappen omdat de grammaticale basiskennis Frans er bij de beginnende studenten gewoonweg te zwak is. Dit vak algemeen Frans komt nog eens boven op het al bestaande vak zakelijk Frans, waar specifiek economisch jargon wordt ingeoefend, en wat in veel andere universitaire opleidingen al bestaat, ik denk aan juridisch Frans binnen de rechtenopleiding of historische Franse teksten in Geschiedenis. Deze maatregel is opvallend gezien het een algemene ingreep in het basiscurriculum betreft en geen optionele extracurriculaire bijspiijkercursus of oefenplatform zoals die nu al bestaan in veel Vlaamse universiteiten en hogescholen. Door deze invoering verschuift het vak zakelijk Frans naar het tweede of derde jaar en zullen bepaalde andere vakken niet meer in het basiscurriculum, maar in het keuzepakket terechtkomen.

Docente Martine Verjans geeft drie oorzaken in het secundair onderwijs aan voor het dalende niveau van het Frans bij de Vlaamse 18-jarigen: een te versnipperde grammatica-opbouw in de handboeken, leraren en directies die te lage eisen stellen aan de leerlingen en de te grote nadruk op vaardigheden in plaats van op kennis-opbouw. Een mogelijke oplossing ligt volgens Martine Verjans in scherpere en meer omvattende eindtermen voor de tweede en derde graad, alsook het invoeren van een algemene standaardproef aan het einde van de tweede graad.

Een tweede uiting van diezelfde bezorgdheid kwam een dag later, op 17 januari, van de docenten binnen de taalopleidingen in het hoger onderwijs. Zij zien dat zelfs studenten die een opleiding Frans willen starten, aan hogeschool of universiteit, geen samenhangende volzinnen in het Frans meer kunnen formuleren. Volgens

taallector Griet Theeten overstijgt hun kennis amper het beginnersniveau en kunnen ze ook geen complexe teksten meer analyseren. Vanuit deze hoek wordt dan weer gepleit voor een niet-bindende ijkingsproef Frans voor aanvang van de studie, zoals die al bestaat voor bepaalde wiskundige en wetenschappelijke richtingen. Ook het idee van een algemene standaardproef aan het einde van de tweede graad zijn zij best genegen.

Minister, hoe evalueert u de bovengenoemde alarmerende signalen van de betreffende docenten Frans?

Wat is uw standpunt omtrent de invoering van dergelijke algemene vakken in het hoger onderwijs omdat het secundair onderwijs niet meer adolescenten met het vereiste kennisniveau aflevert? Is dit wel de taak van een universiteit?

Heeft het invoeren van dergelijke algemene bijspiijkervakken dan geen negatief effect op de rest van het curriculum? Dreigen dergelijke noodingrepen niet te leiden tot een verdringing van meer vakspecifieke cursussen? Met andere woorden, zorgt de invoering van zo'n algemeen bijspiijkervak niet voor een verdere niveaudaling binnen de studierichtingen in het hoger onderwijs?

Wat is uw standpunt omtrent het uitbreiden van niet-bindende ijkingsproeven aan het begin van een opleiding hoger onderwijs?

Kunnen we verwachten dat de op til zijnde vernieuwde eindtermen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs het tij voor het niveau van het vak Frans zullen doen keren?

U kondigde, zoals bekend, in uw beleidsnota gestandaardiseerde, netoverschrijdende proeven aan waarbij in eerste instantie zou gefocust worden op Nederlands en wiskunde. Komen er ook zulke proeven voor het vak Frans, zoals toch een beetje geopperd wordt door beide bovengenoemde instanties?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het is alsof de voorzitter gepland heeft dat deze vraag vandaag geagendeerd staat, op de dag van de hoorzitting die, voor de collega's die afwezig waren, zeer interessant was en waarin we veel tips gekregen hebben vanuit onze opleidingen Taal- en Letterkunde. Zij gaven aan dat er een aantal dringende ingrepen nodig waren om het taalonderwijs, zowel voor Nederlands als voor de moderne vreemde talen, op een hoger niveau te tillen. Dat was echt boeiende materie. We hebben een zeer goede hoorzitting gehad.

Op 9 januari 2020 stelde ik ook al een vraag over het Frans. Jullie zullen misschien denken, oei, een collega van de N-VA die zo geïnteresseerd is in Frans, maar Frans is natuurlijk zeer belangrijk. Op dit moment onderhandelen we bijvoorbeeld al heel lang over dit land en dat komt ook doordat niet iedereen de andere landstaal beheerst. Wie welke landstaal dan niet beheerst, laat ik over aan dit eminente gezelschap. Alleen al hierom is het belangrijk om minstens die moderne vreemde taal onder de knie te krijgen. Wat er met dit land in de toekomst ook gebeurt, Wallonië en Frankrijk liggen waar ze liggen en zullen daar ook blijven liggen.

De aanleiding van mijn vraag was een nota voor het Vlaams Talenplatform, waarin docenten van de Vlaamse universiteiten en hogescholen pleiten voor een niet-bindende test Frans voor studenten die taalopleidingen willen studeren in het hoger onderwijs. Ze geven aan dat ze graag aan de slag willen gaan met studenten die vanaf het lager onderwijs naar een bepaald niveau hebben toegewerkt. Maar dat niveau zien ze jaar na jaar achteruitgaan, waardoor vele studenten het Frans onvoldoende beheersen voor het startniveau van hun opleidingen.

De taalvaardigheids cursussen die vandaag al worden aangeboden, kunnen niet nog zwaardere lacunes opvangen, en dat is toch problematisch. Er zijn al opvolg cursussen, maar als de gap te groot is, dan wordt het eigenlijk onmogelijk om die in het hoger onderwijs nog dicht te rijden. Bovendien worden studenten die wel het vereiste niveau hebben bereikt, daardoor te weinig uitgedaagd. Dat is natuurlijk de andere kant van de medaille: docenten kunnen maar tijd en energie steken in een beperkt aantal zaken, dus als de aandacht naar Basisfrans gaat, dan is Uitbreidingsfrans uiteraard niet evident.

Er moeten dus stappen worden gezet en een daarvan is, volgens deze docenten, de invoer van een niet-bindende ijkingsstoets specifiek voor Frans voor studenten die willen instromen in talige richtingen in het hoger onderwijs. En dat is toch niet onbelangrijk: de vraag gaat over een specifieke, niet-bindende ijkingsproef Frans voor studenten in talige opleidingen, dus geen generieke proef. Een goede evaluatie zou erin bestaan de instromende studenten een kort essay te laten schrijven over een algemeen, maatschappelijk onderwerp, naast een mondelinge gestructureerde uiteenzetting van een tiental minuten, bijvoorbeeld over de motivatie om de opleiding te volgen.

Aansluitend pleiten ze ook voor een duidelijkere volgtijdelijkheid in de opleiding, zeker in de bachelorjaren. Voor de collega's die nog worstelen met het onderwijsjargon: volgtijdelijkheid houdt in dat opleidingsonderdelen (OPO's) een logische volgorde hebben en ook aansluiten op elkaar. In een talige richting is het inderdaad meer dan noodzakelijk het curriculum op een welomschreven manier te volgen en minder flexibilisering toe te laten, althans flexibilisering die de volgtijdelijkheid in de weg staat. Verder geven ze nog enkele aanbevelingen mee voor het secundair onderwijs en de eindtermen, hetgeen we onlangs in deze commissie reeds besproken hebben, op 9 januari om precies te zijn.

Minister, hoe staat u tegenover de invoer van een specifieke ijkingsstoets Frans bij aanvang van een talige richting in het hoger onderwijs? Zult u de Hogeronderwijsinstellingen aansporen om inderdaad werk te maken van meer stringente modeltrajecten? Deze ochtend hadden we al de universiteiten, maar in de hogescholen en ook in de lerarenopleidingen is de diversiteit minstens even groot, als ze al niet groter is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een open deur intrappen, als we vaststellen dat we inzake talen in het secundair onderwijs toch wel met een probleem zitten. Dat wordt herhaaldelijk bevestigd. In het kader van de modernisering van het secundair onderwijs hebben we de lat wel wat hoger gelegd inzake de eindtermen voor competenties in andere talen. We hebben die ambitieuzer geformuleerd. We hebben ons gebaseerd op het Europese referentiekader. Daarin hebben we ten aanzien van zowel aso, tso als bso de lat wat hoger gelegd. Voor het huidige aso zijn we gegaan van B1 naar B1+ , voor het huidige tso van A2/B1 naar B1 voor de dubbele finaliteit en naar B1+ voor de doorstroomfinaliteit, en voor het huidige bso zijn we gegaan van A1/A2 naar A1+/A2.

Het niveau B1 wordt over het algemeen beschouwd als een aanvaardbaar instapniveau voor het hoger onderwijs, zowel voor talenrichtingen als voor niet-talenrichtingen.

In de huidige tijd van internationalisering is een leerling ook uit het huidige tso zonder minimale kennis en vaardigheden in het Frans en in het Engels de facto onvoldoende gekwalificeerd voor de arbeidsmarkt. Daarnaast is er het gegeven dat die leerlingen vaak doorstromen naar een professionele bachelor, of in de toekomst naar het beroepsonderwijs. Werkgevers hechten ook veel belang aan talenkennis, zeker als het om exportgerichte bedrijven gaat, wat in de Vlaamse economie, die

bij uitstek exportgericht is, heel veel bedrijven aangaat, niet alleen de traditioneel grote internationale bedrijven, maar ook de kmo's. Van veel steeds meer kmo's bevindt de afzetmarkt zich niet in het binnenland, maar in het buitenland. Er is dus een grote vraag op de arbeidsmarkt, meer nog dan vroeger. We stellen vast dat we inzake talenkennis in plaats van erop vooruit te gaan, er een beetje dreigen op achteruit te gaan.

Ik heb geen cijfers van VDAB over openstaande vacatures op het niveau van de vakken. Wel heeft mijn administratie een prognose gemaakt van de aanwervingsbehoefte van leraren, waarbij Frans als een van de knelpuntvakken naar voren kwam. Sinds 2018 heeft VDAB dan ook het lerarenberoep secundair onderwijs als knelpuntberoep opgenomen voor specifieke vakken als Frans, wiskunde en technische vakken.

Ik maak werk van maatregelen ter versterking van het vreemdetalenonderwijs, en dus ook van het Frans in het leerplichtonderwijs. De basis versterken is in eerste instantie het meest essentiële.

Ik wijs er ook op dat we in het regeerakkoord de afspraak hebben gemaakt om de initiatieven ter bevordering van taalinitiatie en talensensibilisering te stimuleren en, weliswaar facultatief maar sterk aanbevolen, formeel vreemdetalenonderwijs vroeg in het basisonderwijs te behouden. Ik zal bekijken op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat scholen meer en beter gebruik maken van die mogelijkheden. We onderzoeken hoe leerkrachten in het basisonderwijs zich kunnen specialiseren in een bepaald leergebied, waardoor de kwaliteit van het Frans absoluut wordt opgekrikt. In het secundair onderwijs – ik heb dat ook in mijn beleidsnota opgenomen – willen we ook inzetten op vereiste bekwaamheidsbewijzen per vak, wat ook daar weer het niveau moet opkrikken, doordat leerkrachten de inhoud van hun vak zelf zeer goed beheersen.

We hebben in de plenaire vergadering al eens een debat gevoerd over Content and Language Integrated Learning (CLIL). Er is een eerste preliminaire evaluatie doorgevoerd, maar niet met betrekking tot de effecten van CLIL op het vak dat wordt onderwezen. Dat willen we dus toch eens bekijken.

We willen ook expliciet talenstudies, meertaligheid en geletterdheid versterken. In het Vlaams Talenplatform vinden we daartoe natuurlijk een uitstekende gesprekspartner. Ik ben blij dat zij hier vandaag aanwezig waren. Ik zal niet herhalen wat ze vandaag op tafel hebben gelegd, maar ze wijzen op het belang van taalbewustzijn en taalbeheersing. Verder wijzen ze erop dat er een manco is op het vlak van de instroom in taalopleidingen en dat we nood hebben aan meer gekwalificeerde taalleerkrachten. We hebben ook al een constructief gesprek gevoerd op mijn kabinet. Daarbij hebben ze actiepunten voorgesteld die u vandaag hebt vernomen.

Mijn bekommernis ligt vooral bij het dalende aantal studenten dat voor een talenopleiding kiest, het dalende aantal taalleraren met een specifiek talendiploma, maar ook bij de dalende resultaten voor talen in peilingen en onderzoeken, bij die brede basis in het secundair onderwijs en misschien ook in het basisonderwijs. We hebben het Vlaams Talenplatform de garantie gegeven dat zij input mogen leveren bij het uitschrijven van allerhande maatregelen.

Als de instellingen het startniveau niet voldoende vinden en vrezen dat de leerresultaten niet afdoende zullen kunnen worden bereikt met het startniveau waarover de instromende studenten beschikken, hebben ze natuurlijk altijd de autonomie, de mogelijkheid om bij te spijkeren en daarvoor zelfs een opleidingsonderdeel in te richten. Dat behoort volledig tot de autonomie van de instellingen. Ik kom daar als minister niet in tussen. Maar het is wel goed dat die wake-upcall wordt gegeven en dat dat ruim aan bod komt. Instellingen bepalen zelf hun

opleidingsprogramma's, waarbij zij zich vanzelfsprekend zo maximaal mogelijk moeten afstemmen op de afnemende markt, in casu de arbeidsmarkt. Als blijkt dat studenten minder kansen hebben op de arbeidsmarkt door hun gebrekkige talenkennis, dan schort er wat en moet er worden ingegrepen.

Wat de toelatingsproeven betreft, geldt mijn overtuiging – niet alleen met betrekking tot de taalopleidingen – dat we die zouden moeten kunnen uitrollen voor het hele hoger onderwijs. Ik zou die toelatingsproeven dus graag invoeren voor het hele hoger onderwijs, voor alle opleidingen. De onderwijsinstellingen zelf zijn natuurlijk de eerste om die te ontwikkelen, aangezien zij de gewenste begincompetenties van hun eigen opleidingen het best kunnen inschatten. Wat mij betreft, moeten er aan die toelatingsproeven ook bindende gevolgen worden verbonden. Al hoeft het voor mij ook geen binair gegeven te zijn. Als je slaagt, mag je aan de opleiding beginnen en als je niet slaagt, mag je er niet aan beginnen: dat hoeft het niet te zijn. Wel vind ik dat die ijkingsproeven niet 'umsonst' zijn, dat ze zomaar vrijblijvend worden georganiseerd en dat daar geen gevolgen uit voortvloeien.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik kom graag even terug op het betoog van de heer Laeremans. Hij stelt dat er volgens docente Martine Verjans van de UHasselt een te grote nadruk ligt op de vaardigheden in plaats van op de kennisopbouw. In datzelfde artikel zegt Martine Verjans – ik citeer: "Studenten slagen voor het vak Frans in de derde graad van het secundair onderwijs, maar wanneer ze dan bij ons terechtkomen, realiseren ze zich dat ze die spreekvaardigheid in het Frans niet beheersen." Als je het hele artikel leest, merk je dus dat het over zowel vaardigheden als kennis gaat. Maar goed, dit terzijde.

Ik wil kort inspelen op wat collega Daniëls suggereert in verband met de ijkingsproef voor de talige opleidingen. Aan de UHasselt gaat het nu wel net over een niet-talige opleiding. Zult u het Frans, maar ook het Engels, als vaardigheden meenemen in de verplichte niet-bindende toelatingsproeven, wanneer u die algemeen uitrolt?

Nog een laatste vraag. U had het over de eindtermen. Slaat dat op de eindtermen die nog in ontwikkeling zijn voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat het taalplatform ook al bij u is langsgeweest en dat ze zullen worden betrokken bij de verdere stappen die deze legislatuur zullen worden gezet. Dat lijkt mij een meerwaarde.

Wat die testen betreft, zegt u dat dit onder de autonomie van de universiteiten en hogescholen valt, maar u pleit er toch wel expliciet voor om dat voor het gehele onderwijs te doen. Dan zou ik toch vragen om daar snel werk van te maken. Dat moet volgend schooljaar toch al georganiseerd kunnen worden. Het is best om daar niet nog twee schooljaren mee te wachten en dat u met de universiteiten afspraken probeert te maken. Er kan misschien volgend schooljaar al begonnen worden met de taalvakken. U zegt terecht dat u de lat hoger wilt leggen in het secundair onderwijs, en dat u naar de norm B1+ wil. Ik ken daarvan de concrete draagwijdte niet, dat zijn Europese normen. Het lijkt mij belangrijk dat u dan ook gaat meten bij het begin van het hoger onderwijs waar die leerlingen staan. Ze hebben misschien wel een aso- of tso-diploma, maar op welk niveau staan ze precies? Staan ze effectief op B1+? En kunnen we dan zo snel mogelijk beginnen met de geplande maatregelen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het is vanochtend ook al aan bod gekomen: de slinger is doorgeslagen in de richting van de vaardigheden en de spreekvaardigheid. Maar collega's hebben ook letterlijk gezegd: vaardigheden onderwijzen waarbij we geen grammatica meer geven is onzin en daarmee moeten we dan ook stoppen. Ze verwezen heel concreet naar de derde graad van het secundair onderwijs. De twee zijn belangrijk: vaardigheid zonder grammatica is leeg, en grammatica zonder vaardigheid heeft weinig nut. Nu ligt de nadruk heel sterk op het segment 'vaardigheid'. Vandaar dat men voorstelt om dat essay te schrijven, om die grammaticale kennis daarin te steken.

Minister, u somde veel elementen op over het talig onderwijs. Ik denk dat dat juist is. Hopelijk zijn alle onderwijspartners, koepels, begeleiding, leerkrachten, directies enzovoort er nu echt van overtuigd dat de doorgeslagen slinger richting vaardigheden moet worden getemperd en dat er moet worden ingezet op de kennis. Ik hoop dat als de nieuwe eindtermen er zullen zijn, en die kennis er letterlijk ook in zal staan, ik niet opnieuw de vragen zal moeten stellen omdat ik de leerplannen zie, maar niet de eindtermen. Ik hoop dat we dat punt voorbij zijn en dat we af zijn van die spelletjes met de concordantietabel.

Iets anders zijn de bekwaamheidsbewijzen die samenhangen met leerkrachten die bepaalde vakken geven. Wat we nu doen is in de hogescholen remediëren wat ervoor misgelopen is. Dat is het signaal van onze instellingen van het hoger onderwijs. Wij pakken het liever vroeger aan. U hebt de eindtermen opgesomd, waarmee we proberen naar een iets hoger niveau te gaan. Gaan we dat niveau kunnen halen? Als we de eindtermen optrekken, maar we krijgen het niveau in de klas niet omhoog, kunnen we nog zoveel eindtermen schrijven als we willen. Als er onvoldoende tijd aan wordt besteed, en we hebben niet de leerkrachten die vakbekwaam zijn, dan zal dat vastlopen. Vanuit onze fractie vragen we u dus om daar aandacht aan te besteden.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben verheugd met de bijzondere aandacht en interesse voor taal, zowel voor het Nederlands als voor de vreemde talen. Het is altijd onze troef geweest. We hebben het daar in de plenaire vergadering ook over gehad. Als er de laatste tijd al een slinger was doorgeslagen, was dat misschien omdat vanwege de aandacht voor Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) de aandacht voor talen wat in het gedrang was gekomen. Ik ben blij dat dit nu weer hoog op de politieke agenda staat.

Ik zou er echt voor willen pleiten om de tegenstelling vaardigheden-kennis niet verder op te kloppen. Op dit moment is het ook met de vaardigheden van onze leerlingen niet bijzonder goed gesteld. Ik denk niet dat er veel leerlingen zijn die heel vlot praten of een grote leesvaardigheid hebben in het Frans, terwijl het aan kennis en grammatica ontbreekt. Ik denk dat beide achteruitgaan en dat er op beide moet worden ingezet.

Het CLIL-onderwijs en de studie tonen duidelijk aan dat de kennis van de doeltaal opmerkelijk beter is. Er moet nog bekeken worden wat dat doet met vakinhouden, maar ik denk dat er toch indicaties zijn dat er daar niet zoveel problemen zijn. Ik hoop dat u dat echt gaat onderzoeken, zodat we vroeger met die CLIL zouden kunnen beginnen. Dat is iets dat aanleunt bij de filosofie van de methodescholen, namelijk dat het goed is om te beginnen met competenties, om kinderen eerst te laten wennen, ze eerst te laten spreken en luisteren en vaardigheden opdoen. En als ze dat eenmaal hebben, is de interesse gewekt en is het gemakkelijker om naar kennis en grammatica over te schakelen, omdat de liefde voor de taal er al kan zijn, het gevoel dat je de taal en de competentie bezit. Dat lijkt mij een logische en goede filosofie en volgorde, waarbij je eerst die gewenning en de liefde voor de taal kweekt, om dan naar het einde van de derde graad veel meer te gaan inzetten op kennis.

Er is vrijheid van onderwijs en we hebben ons daar allemaal niet zoveel in te mengen, maar ik denk dat het toch de moeite loont om dat verder te bekijken, ook als het over eindtermen gaat. Ik houd dus een pleidooi voor beide, voor het inzetten op vaardigheden en kennis, maar dan in een logische volgorde, en voor CLIL-onderwijs.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is wel onmiskenbaar zo dat de grammaticale kennis een sterke onderbouw vormt voor de uiteindelijke vaardigheden. We moeten dat ook als dusdanig durven te benoemen. Wat je goed kunt, doe je ook graag. Dat heeft dan toch wel een zelfversterkend effect.

De hogescholen en universiteiten moeten oog hebben voor dat talenonderricht, maar het is de logica zelve, aangezien hun afnemende veld ook de lat hoger legt, dat ook zij daarin moeten volgen.

Ook op het vlak van de ijkingsproeven denk ik dat we heel veel werk voor de boeg hebben. Maar als je die ijkingsproeven au sérieux wilt nemen, dan moet je dat ook wel de nodige tijd gunnen. Zeker als je er ook wat gevolgen aan wilt verbinden, moet je het de nodige tijd gunnen om zulke proeven te gaan ontwikkelen. Dat zal dus niet voor onmiddellijk zijn.

De ontwikkeling van de eindtermen tweede en derde graad is natuurlijk ook heel belangrijk. We moeten ervoor zorgen dat we ook daar naar boven kijken en de lat hoger leggen, zodat we ook richting hoger onderwijs zorgen voor een betere instroom met betrekking tot de talenkennis.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik kijk uit naar de initiatieven van de minister. Ik wil ook nog even benadrukken dat Frans niet alleen hier in Brussel belangrijk is, maar zeker ook voor West-Vlaanderen en de West-Vlaamse arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik begrijp dat er wat tijd nodig is om testen te ontwikkelen, zeker als je daar dan vervolgotrajecten aan wilt verbinden. Maar ik zou er toch op aandringen dat men op zijn minst overal al een soort test zou afnemen om te weten waar we staan. De meeste van die testen zijn toch vrij gemakkelijk op te stellen. En dan kunnen we doorwerken om dat tegen september 2021 verder op punt te zetten. Maar dan hebben we ten minste al cijfers. Dat moet toch kunnen. Die mensen hebben allemaal ervaring. Ze doen dat vaak voor zichzelf. Als het al een eerste keer Vlaanderenbreed zou kunnen worden opgestart, ook al is het nog niet perfect, ook al is het nog niet geijkt en zo verder, dan zouden we toch al een stapje verder staan.

Wat het wennen aan taal betreft, waar mevrouw Meuleman het over heeft: sorry, daar hebben we de tijd niet voor.

Ik zou heel graag willen dat ik leerlingen die beginnen Duits te leren, kon meenemen naar Keulen en Aken om hen eens een maand in een Duitse school te laten meevolgen. Dan zijn ze al in een taalbad en dat is aangenaam, enzovoort. Maar die tijd hebben we niet. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

Als men moet beginnen met een taal die ze nog niet hebben gehad, en waarmee ze meestal ook nog geen kennis hebben gemaakt door de omstandigheden, die zijn zoals ze zijn, dan moet men beginnen met aan die mensen het werkwoord 'zijn' uit te leggen. Als ze dat al weten, staan ze al direct een stap verder om zinnetjes te bouwen. Ik vind die methode nog altijd de meest efficiënte om in zo

een korte tijd – er is maar 1 of 2 uur per week – te starten. Ik vind het een volkomen waanzinnig idee om te denken dat je de tijd hebt om voor al die talen eerst zo een gewenningsfase in te bouwen. Sorry, maar die is er niet.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik stel gewoon vast dat er deze ochtend een heel goede hoorzitting was. Ik denk dat sommige mensen die hoorzitting nog eens moeten beluisteren en dan hun eigen tussenkomst opnieuw beluisteren. Dan zouden ze misschien andere dingen zeggen. In elk geval: talen staan hoog op de agenda. Dat is het cruciale.

Meer van hetzelfde van wat we vroeger deden, gaan we niet doen. Dat is net de basis waarom die resultaten zijn wat ze zijn. Dan moet je iets anders doen. Dat andere is dan niet hetzelfde. We hebben heel lange tijd geprobeerd om het spelenderwijs aan te pakken en dan wel weer te zien. Dat zijn nu de resultaten die we hebben. Ze zijn er. De hogescholen en de universiteiten luiden de alarmklok. Ze zeggen dat ze er niet komen met de instroom. Dan moeten we zeker niet datzelfde constructivistisch idee blijven verderzetten, want dat is net de oorzaak van een deel van het probleem. We moeten dus tijd hebben, leerkrachten die bekwaam zijn, en we moeten de ontbrekende elementen grammatica en kennis weer invoeren. Ik heb vanmorgen het voorbeeld gegeven dat ik toch nog opnieuw ga geven. Bij Latijn vinden we het ongelooflijk dat die zo sterk zijn in het analyseren van een tekst. Waarom? Omdat men anders aan die tekst niet kan beginnen. Want als men die tekst niet grammaticaal analyseert, dan komt men buiten met een ongeziene tekst en zegt de linkerbuur 'Waar heeft hij zijn pot goud verstopt?' en zegt de rechterbuur 'Hoezo? Bij mij ging het over zakken graan', gewoon omdat een aantal stijlfiguren niet werden opgemerkt. Bij Nederlands en Frans moeten we diezelfde insteek doen om diezelfde analyses te kunnen maken. Dat is wat we missen. Dan zitten we natuurlijk aan het einde van de keten. Dan zitten we aan de niet-bindende ijkingsproeven: waar staan we? Als daaruit blijkt dat bij de instap in het hoger onderwijs studenten die starten in de lerarenopleiding het niveau Frans lagere school niet halen, hoe kunnen we dan verwachten dat diezelfde mensen drie jaar later aan die leerlingen in de lagere school Frans gaan geven? Dan moet je het toch niet zover gaan zoeken. Dat is echt mijn oproep. Laat ons daar samen op inzetten, op sterk Nederlands, op sterk Frans, en dezelfde structuren aannemen. Ik denk dat dit een goede instap is.

Minister, wij volgen dit zeker verder op. Er komen wellicht nog vragen over Frans.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over meer bewegen op school – 991 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over sporten voor het begin van de lessen – 1031 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik heb ook een gedichtje voorbereid, van een van mijn favoriete dichters, Annie M.G. Schmidt. Het is uiteraard geen nieuw gedichtje, maar het is wel toepasselijk in de maatschappij van vandaag, denk ik.

*Wanneer ik loop in Oldenzaal
of Middelburg of Stadskanaal,
dan komt er altijd iemand aan
die vraagt: weet u de Lindenlaan?
Zo iemand vraagt dat met een blik
vol blij vertrouwen. Dan zeg ik:
pardon ik ben hier zelf vreemd.*

*En zo ontmoet ik alle dagen
figuren die maar blijven vragen:
waar gaan wij heen met de cultuur
en waarom is de jam zo duur?
Is er nog Hoop in deze Tijd?
Dan moet ik zeggen, tot mijn spijt:
pardon ik ben hier zelf vreemd.*

*Komt er weer oorlog? vragen zij,
komt er nog eens een tiende mei,
en heeft het leven dan wel zin?
Zo ja, waar zit die zin dan in?
En zijn wij op de goede weg?
Waarop ik altijd treurig zeg:
pardon ik ben hier zelf vreemd,*

*Maar om u heen zijn mensen zat
die altijd weten hoe of wat.
Zij weten waar – in dit bestaan-
de weg is naar de Lindenlaan.*

Ik vind dit nog altijd een mooi gedicht. Het is niet zo nieuw meer, maar ik vind het nog altijd mooi. (*Opmerkingen van minister Ben Weyts*)

Sportarts Ruud Van Thienen stelt in de pers voor om kinderen meer te laten bewegen op school. Het is zijn grote doel om binnen tien of vijftien jaar de schooldag in Vlaanderen te laten beginnen met een halfuurtje beweging. Onderzoek toont volgens de sportarts immers aan dat je ongeveer 15 procent meer kennis opneemt tijdens de vier uur die volgen op een halfuur beweging. Dit hoeft ook geen invloed te hebben op de duur van de schooldag. Je kunt dan wat korter lesgeven, want die lessen zullen door de hogere concentratie efficiënter verlopen.

In de bespreking die we hierover hadden met voormalig minister van Onderwijs, Hilde Crevits, zei ze dat het haar doel was om te evolueren naar een bewegingscultuur in de scholen. Om dit te bereiken, werd Paul Van Den Bosch, de coach die Sven Nys naar de top bracht, aangeworven op het kabinet en hadden ze de doelstelling vooropgesteld om meer dan 1,1 miljoen Vlaamse leerlingen aan het bewegen te zetten. Er werd een actieplan uitgewerkt dat op vier pijlers berust: school-sportinfrastructuur, gezonde voeding, beweging en EHBO en reanimatie.

Minister, zult u het bewegingsbeleid en actieplan van de vorige minister voortzetten of komt u met een ander, vernieuwd plan?

Hebt u zicht op de resultaten van het actieplan? Werd de beoogde doelstelling om meer dan 1,1 miljoen leerlingen aan het bewegen te zetten, bereikt?

Hoe wilt u deze legislatuur de schoolgaande jeugd meer laten bewegen? Welke concrete maatregelen wilt u daartoe nemen?

Wat is uw mening over het voorstel om de schooldag te beginnen met een halfuurtje beweging?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, mijn vraag is geïnspireerd op het artikel dat ik onlangs las in de krant. De Limburgse sportdokter Ruud Van Thienen stelde dat het goed zou zijn dat kinderen bij het begin van de schooldag een halfuur zouden sporten – of bewegen, je kunt het noemen zoals je wilt. Volgens de sportarts, die de schema's opstelde voor het populaire programma Start to Kamp Waes, zouden de kinderen dan veel meer geconcentreerd zijn. Naar verluidt zou onderzoek aantonen dat men ongeveer 15 procent meer kennis opneemt tijdens de vier uur die volgen op een halfuur beweging. Dat werd daarnet ook naar voren gebracht door de collega. Om het argument te counteren dat dit de schooldagen langer maakt, stelt de sportarts dat er korter les kan worden gegeven aangezien de lessen die erop volgen door de hogere concentratie efficiënter kunnen verlopen.

Minister, ik neem aan dat u op de hoogte bent van dit onderzoek. Hebt u daaruit al conclusies getrokken?

Er zijn al diverse initiatieven lopende, zoals een bewegingsbeleid. Zijn er hieromtrent extra initiatieven die u wilt of kunt onderzoeken? Is dit initiatief niet het overwegen waard?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Als minister van zowel Onderwijs als Sport moet u mij natuurlijk niet overtuigen van de zin van sporten en bewegen op school. We willen dan ook maximaal inzetten op de combinatie van de beide.

U gaf het zelf al aan: de aandacht voor meer bewegingsinterventies voor, tijdens, tussen of na de lessen in onderwijs is geen nieuw gegeven. We werken daar ook nu al aan. Motivatie, Ondersteuning, Expertise, Vernieuwing – Vlaanderen – Vitaliteit (MOEV), het Vlaams Instituut Gezond Leven en het Agentschap Sport Vlaanderen ondersteunen vandaag al scholen om meer aandacht te hebben voor sport en bewegen. Er is allerhande materiaal ter beschikking: educatieve pakketten, leerlijnen, producten zoals Multimove op school, Sportsnack, Sport Na School. Ook is er de methodiek van de Gezonde Scholen, van MOEV en van het Vlaams Instituut Gezond Leven.

Tot medio volgend jaar loopt het proefproject 'Scholen in beweging', waaraan elf secundaire scholen participeren. Er wordt daarbij specifiek ingezet op een naschools sportaanbod voor leerlingen uit de eerste graad van het secundair onderwijs.

Een ander initiatief dat wordt uitgerold, is SportKompas, dat mij heel interessant lijkt. Vooralsnog is het nog een dure formule. Daarbij is het de bedoeling dat, als Mozes niet naar de berg kan gaan, de berg naar Mozes gaat. Via enkele uren – een halve dag of langer – kunnen de leerlingen kennismaken met verschillende sportdisciplines, een twaalftal als ik mij niet vergis. Nadien krijgen zij ook een soort rapport. Ze maken er niet alleen kennis mee, maar ze worden ook geëvalueerd. Daarbij wordt ingespeeld op het gegeven dat je wat je goed kan of beter dan gemiddeld, ook graag zult doen. Je krijgt dus een soort rapport mee waarin wordt geduïd in welke sportdiscipline je beter bent dan gemiddeld. Daaraan gekoppeld, krijg je, in samenwerking met de lokale besturen, de adressen van de verenigingen in kwestie waar je die bepaalde discipline kunt uitoefenen.

Dat zit wel sterk ineen en is ook goed wetenschappelijk onderbouwd. Daar is heel veel geld in geïnvesteerd, alleen is de uitrol niet goedkoop. Als je dat goed wilt doen en goed wilt begeleiden en betrouwbare rapporten wilt aanleveren aan de betrokken kinderen zodat ze daar ook iets aan hebben, vergt dat een kost van 10 euro per kind. We moeten kijken of we die kosten kunnen drukken, schaaffecten generen en kijken of we daardoor meer scholen zouden kunnen bereiken. Het is opnieuw dezelfde discussie: hoeveel taken moet het onderwijs nog op zich nemen?

Dit is een manier om ervoor te zorgen dat men via de school begint te sporten om vervolgens buiten de school te gaan sporten. Niet alles moet binnen de school gebeuren, maar in dezen is dat, volgens de logica van de berg die naar Mozes gaat, toch een leuk project dat we zullen proberen verder uit te rollen. We kennen wel wat cijfers. Er is een indicatorenbevraging van het Vlaams Instituut Gezond Leven van enkele jaren geleden waarin staat dat 93 procent van de basisscholen vier tot vijf keer per week een bewegingsinterventie inlassen. Dat is vrij veel. Het grote probleem zit bij het secundair onderwijs, waar dat cijfers naar beneden duikt tot 14 procent. Je ziet ook wel dat er meer ruimte kan worden gemaakt en ook echt wordt gemaakt voor sport in het basisonderwijs dan in het secundair onderwijs. Dat is natuurlijk, opnieuw, omdat we daaraan zoveel andere taken toewijzen. Klaswissels, meerdere leraren, programmadruck worden daar als drempels ervaren.

Uit het proefproject 'Scholen in beweging' dat ik daarnet aanhaalde, blijkt dat het wel degelijk mogelijk is om die drempels te overwinnen, ook in het secundair onderwijs, mits er aan een aantal belangrijke randvoorwaarden is voldaan, zoals onder andere de zorg voor een voldoende groot draagvlak bij alle leden van het schoolteam, de ondersteuning door de directie die mensen en middelen kan vrijmaken. Bij het organiseren van bewegingsinterventies is het belangrijk dat scholen zelf kunnen nagaan wat er werkt voor hen en dat ze kunnen kiezen uit een breed gamma van mogelijkheden. Daaronder valt ook het bewegend leren.

Tevens is het wenselijk dat men op verschillende tijdstippen aandacht kan hebben voor het belang van beweging en het doorbreken van sedentair gedrag. Bij mijn weten is in Vlaanderen nog geen onderzoek gedaan naar de link tussen meer bewegen en de cognitieve prestaties of het concentratievermogen. In Nederland bestaat dat wel, en daar wordt een positieve correlatie vastgesteld. Daarover moeten we wellicht geen grote onderzoeken uitbesteden. Iemand die sport, weet dat je na een sportprestatie mentaal scherper staat. Na een uurtje lopen, denken sommigen misschien dat je vermoeid zal zijn, en dus zwakker, maar dat is niet zo. Je bent meer gefocust en je hebt een groter concentratievermogen.

Nog dit jaar worden de nieuwe cijfers uit de indicatorenbevraging van het Vlaams Instituut Gezond Leven bekendgemaakt. Ik ben benieuwd naar de evolutie sinds 2015 en zal dit meenemen in mijn beleid rond sporten en bewegen op school. Daarnaast wil ik eerst inventariseren wat er vandaag allemaal al wordt gedaan om daarna te zien waarop er nog extra kan ingezet worden.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide en interessante toelichting. Uiteraard moet niet alles op de schouders van de scholen worden geduwd. Maar de kinderen komen nu eenmaal naar school en dat is een goede hefboom om daarrond initiatieven te nemen. Als je kijkt naar het rapport van het Vlaams Instituut voor gezondheids promotie en Ziektepreventie, blijkt dat de kinderen ruim zes tot negenenhalf uur zittend doorbrengen. Dat is 50 tot 80 procent van de tijd dat ze wakker zijn.

Uit onderzoek blijkt ook dat kleuters die te veel tijd op een stoel doorbrengen, meer risico hebben op overgewicht, wat niet de bedoeling kan zijn.

Ik wil ook nog refereren aan een onderzoek van de universiteit Göteborg, waarbij tweeduizend 12-jarigen elke week twee uur extra beweging kregen. Dat zorgde voor verbeterde schoolprestaties: de leerlingen die extra beweging kregen, behaalden een groter deel van de leerdoelen voor de vakken Zweeds, Engels en wiskunde dan de minder actieve scholieren. Dat is een interessant onderzoek om mee aan de slag te gaan, al moeten we wel nagaan hoe we dat kunnen inpassen in de grote takenpakketten die scholen vandaag al hebben. Er zijn natuurlijk alternatieven om leerlingen ertoe aan te zetten meer te sporten.

Uw bezorgdheid omtrent het secundair onderwijs deel ik ook. Basisscholen doen al enorm veel inspanningen en maken actieplannen op rond beweging, om daarmee aan de slag te gaan. In het secundair onderwijs wordt daar dan meer aandacht aan besteed. Ik denk dat dat ook een werkpunt is.

Ten slotte – maar dat is voer voor een ander debat, voorzitter –, zou het professionaliseren van de leerkrachten lichamelijke opvoeding een enorme stap vooruit zijn, want vandaag merken we nog dat uren nog al te vaak worden ingevuld door niet-specialisten. Voor dit specifieke vak zou dat toch wel een meerwaarde zijn. Maar nogmaals, dat is voor een ander debat.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister, we moeten proberen om de schoolgaande jeugd meer te doen bewegen. Als minister van zowel Onderwijs als Sport hebt u natuurlijk de ideale kans om op dit vlak concrete initiatieven te nemen. U hebt terecht een opsomming gegeven van zaken die nu al gedaan worden om onze schoolgaande jeugd meer te doen bewegen. Ik ben blij dat die er zijn. U hebt ook het voorbeeld gegeven van SportKompas. Dat is een goed initiatief, maar het biedt wel geen oplossing voor de vraag die hier naar voren wordt geschoven.

Ik beseft dat niet alles naar de scholen kan worden doorgeschoven, daar kan ik u in volgen, maar de vraag die ik hier heb ingediend, ging concreet over sport en bewegen voor de schooluren, maar wel als onderdeel van de lessen. Uit uw antwoord meen ik te begrijpen dat het initiatief van een halfuur bewegen voor het begin van de lessen, niet echt voor morgen zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wilde even aansluiten, omdat ik het belang van bewegen extra in de verf wil zetten. Omdat het Gedichtendag is, heb ik mijn muze even aangesproken en heb ik mijn tussenkunst op rijm gezet. *(Opmerkingen van Steve Vandenberghe en Koen Daniëls)*

Daar gaan we.

*Of nu Tia Hellebout ons iedere dag anderhalve km wil laten lopen
of sportarts Ruud van Thienen ons een half uur wil laten zweten,
het belangrijkste is dat we het belang ervan weten.
Want waarom is bewegen zo cruciaal?
En brengen we in deze commissie geregeld dit verhaal?
Wel, het prikkelt onze hersenen die instaan voor motoriek
Maar geeft ook ons geheugen, denk- en leervermogen en concentratie de nodige
energiek.
Andere processen worden eveneens geleerd
Zo wordt de aanmaak van nieuwe hersencellen en bloedvaatjes gestimuleerd
Dit maakt dat al die hersendelen
Beter met elkaar kunnen communiceren.
Daarom aan al onze scholen deze wijze raad
Benut alle bewegingskansen van kleuterschool tot graduaat. (Applaus)*

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Krekels.

Nu is het aan u, mijnheer Brouns.

Jo Brouns (CD&V): Ik heb niet zo'n mooi sportief gedicht, maar ik voel me wel sportief en ik denk dat we vanuit onze fractie ook heel graag onderschrijven dat bewegen heel belangrijk is. Ik geloof ook dat dat positieve effecten heeft op het welbevinden in het algemeen. Wij komen allemaal uit een tijd waarin we op de

speelplaats nog konden sporten en voetballen. De speelplaats moet daartoe uitnodigen en moet tot beweging stimuleren. Daar zijn wij absolute voorstander van.

Wat het voorstel van de heer Van Thienen betreft, ligt er voor de schooluren ook een unieke opportuniteit om te bewegen. Hoe ga je naar school? Vandaag moeten we over heel Vlaanderen, in alle steden en gemeenten, de auto maximaal ontraden als vervoersmiddel van en naar school en moeten we kinderen en ouders maximaal stimuleren om te voet te komen of de fiets te nemen naar school. Daar zijn heel wat initiatieven rond. Een heel bekende en beproefde methodiek is Route2school, waarbij ouders, leerlingen, de school en het gemeentebestuur samen nagaan wat de meest veilige routes zijn om naar school te gaan en waarbij we die routes optimaal uitrusten om ouders en kinderen uit te nodigen tot beweging voor ze naar school gaan. Laat dit nogmaals een pleidooi zijn om ook voor je naar school gaat maximaal te bewegen, zodat je het gesuggereerde halfuur al bereikt hebt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik sluit mij bij dat laatste aan en ik vervolledig ook even: er was vorig jaar een studiedag in het kader van dat proefproject dat ik vermeld heb, MOEV. Op die studiedag stelde een van de aanwezige academici dat de nodige bewegingstussendoortjes een goede impact hebben op de cognitieve en academische prestaties, maar hij stelde ook dat die tussendoortjes minimaal tien minuten moeten duren, en dat minimaal tweemaal per dag. De vaststelling daarbij is wel dat dat niet per se binnen de schoolmuren hoeft plaats te vinden. We moeten niet altijd alle verantwoordelijkheid daar leggen.

Desondanks is er wel de heuglijke vaststelling dat we op het niveau van ons basisonderwijs wel ons ding doen. U weet dat er in het basisonderwijs maar twee vakken zijn waarvoor minimale uren vastliggen, de levensbeschouwelijke vakken en lichamelijke opvoeding, maar ongeveer de helft van de scholen geeft meer uren lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs dan wettelijk vereist is. Op het niveau van het basisonderwijs zit het dus wel redelijk snor, denk ik.

In het secundair onderwijs is er nog wel wat werk aan de winkel. Rond dat bewegen voor de schooluren zou ik graag wel wat projecten opzetten. Dat is misschien niet altijd even 'fancy', maar daar kunnen we de grootste winst boeken.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik denk dat ik voldoende uitleg gekregen heb. Het is een interessant debat, dat we verder moeten blijven voeren, met specifieke aandacht voor het secundair onderwijs, waar wel nog werk op de plank ligt. Maar voor mij is het antwoord voldoende.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.